

VARGA Rózsa – PATYI Sándor: A népi írók bibliográfiája. Művek, irodalom, mozgalom. 1920–1960. Bp. 1972. Akad.K. 940.p.

A kiadvány ismertetését különösen aktuálissá teszi, hogy akadémiai nagydíjban részesült.

Közel ezer oldalon mintegy 50 000 bibliográfiai tételt tartalmazó felbecsülhetetlen értékű alkotással gazdagítja a tudományos kutatást, tájékoztatja a szakmai közveleményt Varga Rózsa és Paty Sándor bibliográfiája.

E retrospektív bibliográfia feltárja és nyomon követi a két világháború közötti Magyarország legjelentősebb írói csoportosulásának, a népi írók mozgalomának előzményeit, utkeresését, kibontakozását, fejlődéstörténetét és teljes pályaképét. A népi írók tevékenysége az 1920-as évek magyar társadalompolitika – gazdaság viszonyai között szerveződött és ideológiája, politikai munkássága, hatása a magyar parasztkérdés koncepciójának sajátos megközelítése okán messze túljutott a hagyományos írói csoportosulások keretein. Számtalévol politikai-ideológiai mozgalommá lett, amelynek szellemi kisugárzása munkál napjaink irodalmi életében is.

E bibliográfia összegyűjti és feltárja a népi írók életművének és mozgalomának teljes dokumentumanyagát, olyan elrendezésben, hogy általa a tudományos kutatás a mozgalom egészét objektíven és dialektikusan értékelheti. A népi írók mozgalmát együtt láttatja összefüggésben és kölcsönhatásban mutatja be az előzményekkel és rokonmozgalmakkal, valamint érzékelteti befolyását a felszabadulás után megváltozott gazdaság-politika-társadalom életében.

Szerkesztői e bibliográfiai vállalkozásnak: Varga Rózsa és Patyi Sándor teljességre törekedtek a népi írók (Darvas József, Erdei Ferenc, Erdélyi József, Féja Géza, Gulyás Pál, Illyés Gyula, Juhász Géza, Kodolányi János, Kovács Imre, Nagy Imre, Németh László, Sértő Kálmán, Sinka István, Szabó Pál, Szabó Zoltán, Tamási Áron és Veres Péter) életutja, tevékenysége 1920–1960 közötti szakaszának, mintegy negyven esztendő dokumentumainak közlésében.

A szerkesztők szerkezetileg négy főfejezetbe sűrítették az információkat:

- a népi írók művei,
- a népi írókról szóló irodalom (tanulmányok, cikkek, vallomások – egyes művek irodalma – tudósítások, hírek interjúk) regisztrálása,
- a népi írók közéleti tevékenységének dokumentálása két szakaszban: 1920–1944, 1945–1960,
- előzmények és rokonmozgalmak dokumentumainak lajstromozása.

A bibliográfiában a közölt információk sajátos elrendezést nyertek. A szerkesztők figyelembe vették az anyag szerkezetében rejlő belső törvényszerűségeket.

rúségeket és összefüggéseket. Ily módon az eredeti, rugalmas rendszerezés a címleírások duplikálása nélkül teszi ökonómikussá, tömörre, jól áttekinthetővé a bibliográfiát. Az első és második főfejezet szerző- és műfajcentrikus. A bibliográfiai tételek kronológián belül alfabetikus sorrendbe rendeződnek. A harmadik főfejezet szaktémákon belül kronológiára épül. A negyedik főfejezet a népi írók mozgalmának előzményeiként tekintett szervezetek autonóm történetét regisztráló dokumentumokat tartalmazza, szintén időrendben.

A bibliográfia gyűjtőkörének forrásai: önálló művek, tanulmánykötetek, antológiák, periódikák. Mintegy 280 féle napi-, hetilap és folyóirat került feldolgozásra. A közölt információk leírása autopszián alapul. Értékes módszertani bevezető tanulmány és gazdag mutatók egészítik ki a bibliográfiai apparátust és segítik a tájékozódást, a gyors eligazodást e roppant bőségu anyagban.

Ez a bibliográfia előzmény nélkül a legmagvasabb bibliográfiai szintézis a népi írók irodalmi irányzata, szellemi-politikai mozgalma dokumentumainak számbavételére és rendszerezésére. Ez a hatalmas, úttörő jellegű bibliográfiai vállalkozás újabb nyitányként hozzájárulhat a tudományos kutatás serkentéséhez. Hatással lehet a társadalom-történelem mozgásait vizsgáló szakemberekre, diákokra, hogy a népi írók mozgalma immár szenvedélymentesen, a történelmi érdekem figyelembevételével tárgyilagosan újraértékelve megfelelő helyre tegye a magyar szellemi élet huszadik századának történetében.

ILLÉS Zsuzsa

KÁRÁSZ József: A Csongrád megyei hírlapok és folyóiratok bibliográfiája. 1843–1970. Szeged, 1974, (Szegei ny.) 212 l. /A Somogyi-könyvtár kiadványai 15./

Újabb kötetekkel gyarapodott a regionális sajtóbibliográfiák sora: a Somogyi könyvtár ez év márciusában – közvetlenül a helyi sajtóbibliográfiákról rendezett szegedi országos tanácskozás (1974. március 19–20.) előtt – jelentette meg a fenti kiadványt, mely a történeti Csongrád megye sajtótermékeinek első, nagy számbavétele. Ezzel együtt megyéinknek közel a fele: kilenc rendelkezik hasonló koncepciójú áttekintéssel, a további tíznek kell még elvégeznie ezt a munkát. Az említett tanácskozás ajánlásai sürgetik a még hátralévő kötetek mielőbbi kiadását – s ezekhez többek között az egységesebb feldolgozást, címleírást és szerkesztést segítő módszertani utmutató elkészítését –, hogy az országos "sorozat" 1980-ig teljessé váljon. E munkálatok kérdéseiről bővebben tájékozódhatunk a konferencia érdemi anyagának remélhetően közeli kiadásából, de néhány korábbi, összefoglaló publikációból is (Kóhalmi Béla: Helyi sajtóbibliográfiák. = Kóhalmi Béla: A tudományos tájékoztatás fejlődése hazánkban 1945–1965. Bp. 1967, NPI. 405–407. p.; Páldy Róbert: Teljes lehet a megyei sajtóbibliográfiák sorozata. = Könyvtáros. 1969. 11. No. 651–652. p.) Az eddigi, színvonalban sem eléggé egységes összképet szerencsésen egészíti ki a Csongrád megyeiek vállalkozása, melyet példaként is állíthatunk a soron következők elé.